

Baromfi biobiztonsági program

Biobiztonság általánosságban

A biobiztonság egy teljes betegség megelőzési program, mely a megfelelő higiéniai eljárásokon keresztül hatékonyan működtethető az állattenyésztésben.

Biobiztonsági programunk hat fő pilléren alapszik, melyek mindegyikét folyamatosan kell működtetni és ellenőrizni.

1. Tisztítás és fertőtlenítés (felület, vízrendszer, berendezések)
2. Telepi forgalom ellenőrzés (emberek, járművek)
3. Input ellenőrzés (víz, takarmány, alom, állatállomány)
4. Állatok ellenőrzése (kártevők, háziállatok)
5. Output ellenőrzés (trágya, elhullott állatok és hulladék kezelése)
6. Farm környezet ellenőrzés (farm fekvése, épületek, más farmok és üzemek)

1. Tisztítás és fertőtlenítés

A hatékony tisztítás és fertőtlenítés a szerviz periódus során csökkenti a patogén mikroorganizmusok számát és kiemelkedő szerepet játszik a baromfiállományokat érintő komoly megbetegedések elleni küzdelemben. Minden állattartó telepnek rendelkeznie kell írott **Tisztítási és fertőtlenítési utasítással**, mely lépésenként tartalmazza a teljes folyamatot. Alapszabály, hogy a tisztítás nélkül végzett fertőtlenítés „ablakon kidobott pénz”.

A szerves lerakódások eltávolítására (pl.: vízkő és rozsda) savas tisztítószer a szerves lerakódások eltávolítására (pl.: zsír, fehérje) lúgos tisztítószer használható a megfelelő koncentrációban a gyártó utasításai szerint. A tisztítószert vékony **hab formájában** célszerű kijuttatni nagynyomású mosóberendezés segítségével, mert a hab hosszabb ideig megtapad a függőleges és vízszintes felületeken. A tisztítási folyamat során a felületeket a lehető legalaposabban meg kell szabadítani a szerves és szervesetlen szennyeződésektől (optikai tisztaság), lehetővé téve a fertőtlenítőszer számára, hogy hatását a teljes felületen kifejthesse.

Mielőtt a fertőtlenítésre kerül a sor, a tisztítószerezelle mosott felületeknek (padozatok, falak, mennyezet, stb.) teljesen meg kell száradniuk. Ezt követően egy igazoltan széles hatásspektrumú fertőtlenítőszer a megfelelő koncentrációban és módon el fogja pusztítani azokat az organizmusokat, melyeket a nedves vegyszeres tisztítás nem tudott eltávolítani. A fertőtlenítési folyamat végrehajtása két lépésben javasolt: **felületfertőtlenítés** habosítva vagy permetezve nagynyomású mosóberendezés segítségével kijuttatva. A fertőtlenítőszerrel nem kell lemosni, mert az a felületre kell, hogy száradjon. A következő lépés a **légtér- és alomfertőtlenítés** megfelelő fertőtlenítőszerrel, mellyel az istállóba visszaszerelt berendezéseket és a friss alományanyagot kezeljük. Erre a célra hideg vagy leginkább melegködképző berendezés használható. Az előállított köd halmazállapotú lebegtethető fertőtlenítőszer az épületek legapróbb réseibe, repedéseibe is behatol. A telep egyéb berendezéseinek, gépeinek, járműveinek és az istállók között található közelekedő utaknak a tisztításáról és fertőtlenítéséről sem szabad megfeledkezni. A tisztítás-fertőtlenítés során kizárólag hatásági engedéllyel rendelkező, nyilvántartott és **biológiailag lebomló, környezetbarát termékek** használata javasolható.

2. Telepi forgalom ellenőrzés

A telep megfelelő higiéniai státuszának védelme érdekében nélkülözhetetlen a **telepi forgalom minimális szinten tartása**. Illetéktelen személyek nem léphetnek be a farmra a tulajdonos vagy a telepvezető tudta és engedélye nélkül. Minden a gazdaságba belépő látogatót regisztrálni kell. A telepre belépő személyeknek követniük kell a biobiztonsági utasításokat (szigorú, következetes személyfertőtlenítés).

Minden idegen járművet kijelölt helyen kell leparkolni a telepen kívül, távol az állattartó épületektől és a telep belső forgalmát bonyolító közlekedőutaktól. Csak a legszükségesebb járművek hajthatnak a telepre egy központi be- és kihajtásra egyaránt szolgáló kapun keresztül előzetes tisztítást és fertőtlenítést követően. A felhasználásra kerülő fertőtlenítőszer nem károsíthatja a járművek karosszériáját. Ebben az esetben is csak igazoltan széles hatásspektrumú fertőtlenítőszer használható a gyártó utasításai szerinti hígításban és módon.

3. Input ellenőrzés

A telep vízellátását mindig ellenőrzött, megbízható forrásból kell biztosítani. Nemcsak a felületek tisztítására és fertőtlenítésére kell a figyelmet fordítani, hanem a vízrendszerére is (ivóvíz-fertőtlenítés, ivóvíz savanyítás). Természetesen rendszeres ivóvízminőség ellenőrzésre is sor kell, hogy kerüljön legalább évente két alkalommal (mikrobiológiai és kémiai) abban az esetben, ha a farm saját fúrt kúttal rendelkezik.

Az állomány etetésére szolgáló takarmány kizárólag biztos forrásból származhat. A telepre kívülről bejutó input anyagokat tekintve a takarmány az egyik legkritikusabb, mely az állomány szalmonella státuszát veszélyeztetheti.

Az istállóban használt alomanyagot lehetséges fertőzési forrásnak kell tekinteni, mert sok esetben nyílt, fedetlen helyen tárolják. A szalmabálák menedéket nyújthatnak a rágcsálók és rovaroknak. Penészes alomanyag nem használható. Az alomlásra leginkább használt szalmát, faforgácsot, stb. megfelelő fertőtlenítőszerrel fertőtleníteni kell (**lehetőleg ködösítéssel**) az épületen belül az állomány érkezése előtt.

Új állomány érkezése esetén csak biztonságos forrásból, egészségügyi bizonyítvánnyal kísért madarak telepíthetők az istállóba. Ennek oka, hogy az új állomány tényleges egészségi státusza ismeretlen, így könnyen hurcolhatnak betegségeket a telepre. **All-in all-out** rendszer kívánatos a telepen. Az állomány egészségi állapotának rendszeres ellenőrzése állatorvos által még abban az esetben is elengedhetetlen, ha szokatlan tünetek nem mutatkoznak.

4. Állatok ellenőrzése

Minden állattartó telepnek rendelkeznie kell egy hatékony, dokumentált rágcsálóirtási programmal, amit rendszeresen ellenőrizni kell. Az egerek és patkányok képesek komoly betegségeket (mint pl.: a szalmonella) terjeszteni. Megfelelő rágcsálóirtószerrel (pl.: pép, paraffinos kocka, dercés, brikett) feltöltött zárható csalétekkihelyező állomásokat kell elhelyezni. Tartsuk távol a rovarokat az istállóktól megfelelő rovarirtó program alkalmazásával. Rovarirtásra képesítéshez kötött ún. II. forgalmazási kategóriájú és szabadforgalmú termékek alkalmazhatók többféle módon. A II. forgalmazási kategóriájú termékek használatára csak gázmesterek jogosultak. Lárvaölő és kifejlett rovarra szerek használhatók a levegőbe permetezve, a felületekre permetezve vagy felkenve. Légycsapdák abban az esetben alkalmazhatók, ahol a rovarirtószerek használata nem megengedett. Melegvérű állatokra ártalmatlan rovarirtószerek használata javasolt minden esetben.

Háziállataink akár az állomány megbetegedését okozó mikroorganizmusok hordozói is lehetnek. Az istállókat ezért amennyire csak lehetséges, zárva kell tartani.

5. Output ellenőrzés

Az állomány elszállítását követően a felhalmozódott trágyát a teleptől a lehető legtávolabbra el kell szállítani, trágyatárolóban nem maradhat. Minden szerves szennyeződés és hulladék eltávolítását meg kell oldani, mert ezek csökkenthetik a tisztítási és fertőtlenítési folyamat hatékonyságát, és a soron következő állományok visszafertőződését okozhatják.

Használjunk zárható, hűtött konténereket az állati hullák elszállításáig történő tárolására, melyeket a telep kerítésének vonalában célszerű elhelyezni. Úrításuk utáni tisztításuk és fertőtlenítésük elengedhetetlen. Az esetleges fertőzések kockázata jelentősen csökkenthető, ha a tetemekeket szállító gépjármű nem hajt be a telep területére.

A tisztítás és fertőtlenítési procedúra elvégzését követően minden keletkezett hulladékot össze kell gyűjteni az istállók környezetében, és egy zárható konténerben kell elhelyezni. Az üres vakcinás és gyógyszeres fiolák megfelelő elhelyezéséről is gondoskodni kell.

6. Farm környezet ellenőrzés

A telepek létesítésekor figyelembe kell venni a természeti adottságokat. Ideális esetben a farmok a nagy forgalmú utaktól, más farmoktól, húsfeldolgozó üzemektől, takarmánykeverő üzemektől, vízfolyásoktól távolabb létesüljenek, annak érdekében, hogy a levegő útján történő fertőzést el lehessen kerülni. Fordítsunk kiemelt figyelmet a telep belső környezetére és a higiéniai rendszabályokra is.

A baromfitartásra szolgáló telepeket egymástól legalább 1,5 km távolságra kell elhelyezni, mely segítheti a levegő útján terjedő megbetegedések kockázatának csökkentését. Természetesen számos más tényező is szerepet játszhat a kórokozók terjedésében (szélirány, vízfolyások, tavak, vándorló vad madarak és így tovább).

Összegzés

Egy hatékony biobiztonsági program nem statikus, hanem rugalmas annak érdekében, hogy adaptálható legyen a különböző telepi körülményekhez. A **Hat-Agro Higiénia Kft.** tevékenysége magába foglalja a GBP irányelv kialakítását, felügyeletét, információ nyújtást és képzések elindítását, ugyanakkor a biobiztonság és környezetvédelem területén szorosan együttműködik a farm tulajdonosokkal.